

Й.Я. Ривкінд, Т.І. Лисенко,
Л.А. Чернікова, В.В. Шакоцько

ІНФОРМАТИКА

8

**ВЕЛИЧИНИ ЛОГІЧНОГО
ТИПУ, ОПЕРАЦІЇ НАД
НИМИ. АЛГОРИТМИ З
РОЗГАЛУЖЕННЯМИ
ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ
ВЕЛИЧИН.**

Visual C++

python

Programming Language

Free Pascal

Урок 34

РОЗДІЛ 6 § 6.3

- 1. Що таке висловлювання?
Яке висловлювання вважається істинним, а яке - хибним?**
- 2. Які ви знаєте властивості змінної?**
- 3. Де і як вказуються імена змінних та їх типи?**
- 4. Що визначає тип змінної?
Які ви знаєте типи числових змінних?**

Висловлювання — це речення, яке містить твердження про певний об'єкт або про зв'язки між об'єктами.

Висловлювання може бути **істинним** або **хибним**.

Прикладами **істинних** висловлювань є:

Україна розміщена в Європі.

У жовтні 31 день.

Київ - столиця України

Дніпро ділить Україну на Лівобережну та Правобережну.

Художник малює картину.

Прикладами **хибних** висловлювань є:

У лютому 28 днів.

Пароплав пливе в хмарах.

Автомобіль плете павутиння.

Слово дерево - дієслово.

3 > 5

Висловлювання як логічний вираз

Основною властивістю висловлювання є його **істинність**. Якщо висловлювання:

Істинне

то вважають, що значення його властивості істинність дорівнює **true** (англ. *true* – правда).

Хибне

то вважають, що значення його властивості істинність дорівнює **false** (англ. *false* - хиба, хибність).

Висловлювання як логічний вираз

Тобто значення властивості істинності
Висловлювань:

«Київ - столиця України»

«Цей підручник для учнів сьомого класу»

« $2 * 5 - 4 = 6$ »

« $2 * 7 + 3 = 12$ »

« $4 < 12$ »

« $3 > 5$ »

=

=

true

false

Висловлювання можна розглядати як логічний вираз.

Логічним виразом називають вираз, який може набувати одне з двох значень: *true* або *false*.

Змінні логічного типу

Значення логічного виразу можна присвоювати певній змінній. Тобто можна використовувати такі команди присвоєння:

$x := 2 + 12/3 = 6$

$y := 32 < 13$

змінна **x** має значення **true**

змінна **y** має значення **false**

Змінні, які можуть набувати одне з двох значень **true** або **false**, називають **змінними логічного типу**.

Логічний тип змінних позначається **boolean**. Наприклад:

```
var x, y: boolean.
```

Часто для змінних логічного типу використовуються команди або.

```
x := true
```

```
x := false
```

Змінні логічного типу також вважаються логічними виразами.

Операції над логічними виразами

Над логічними виразами можна виконувати логічні операції:

not (не)

заперечення;

and (і)

кон'юнкція;

or (або)

диз'юнкція (нестрога);

хор (виключне або)

диз'юнкція (строга).

Операції над логічними виразами

Запереченням логічного виразу x називають логічний вираз, значення якого дорівнює **true**, якщо значення логічного виразу x дорівнює **false**, і дорівнює **false**, якщо значення логічного виразу x дорівнює **true**.

Заперечення логічного виразу x позначають **not x** .

Тобто якщо $x = \text{true}$, то **not $x = \text{false}$** , і якщо $x = \text{false}$, то **not $x = \text{true}$** . Можна скласти таку таблицю, яку називають **таблицею істинності** для операції заперечення.

x	not x
true	false
false	true

Операції над логічними виразами

Кон'юнкцією двох логічних виразів x і y називають логічний вираз, значення якого є **true**, якщо значення кожного з логічних виразів x і y є **true**; і є **false**, якщо значення хоча б одного з логічних виразів x або y є **false**.

Кон'юнкція двох логічних виразів x і y позначається **x and y** (англ. **and** - і, та).

Таблиця
Істинності для
кон'юнкції

x	y	x and y
true	true	true
true	false	false
false	true	false
false	false	false

Операції над логічними виразами

Диз'юнкцією двох логічних виразів x і y називають логічний вираз, значення якого є **true**, якщо значення хоча б одного з логічних виразів x або y є **true**; і є **false**, якщо значення кожного з логічних виразів x і y є **false**.

Диз'юнкція двох логічних виразів x і y позначається **x or y** (англ. **or** - або).

Таблиця
Істинності для
диз'юнкції

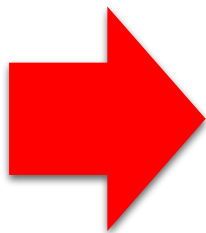
x	y	x or y
true	true	true
true	false	true
false	true	true
false	false	false

Операції над логічними виразами

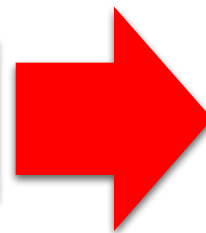

У таких виразах для логічних операцій, розглянутих вище, визначено такий **пріоритет виконання операцій**: спочатку виконуються операції **заперечення**, потім - операції **кон'юнкції**, потім - операції **диз'юнкції**.

not

and

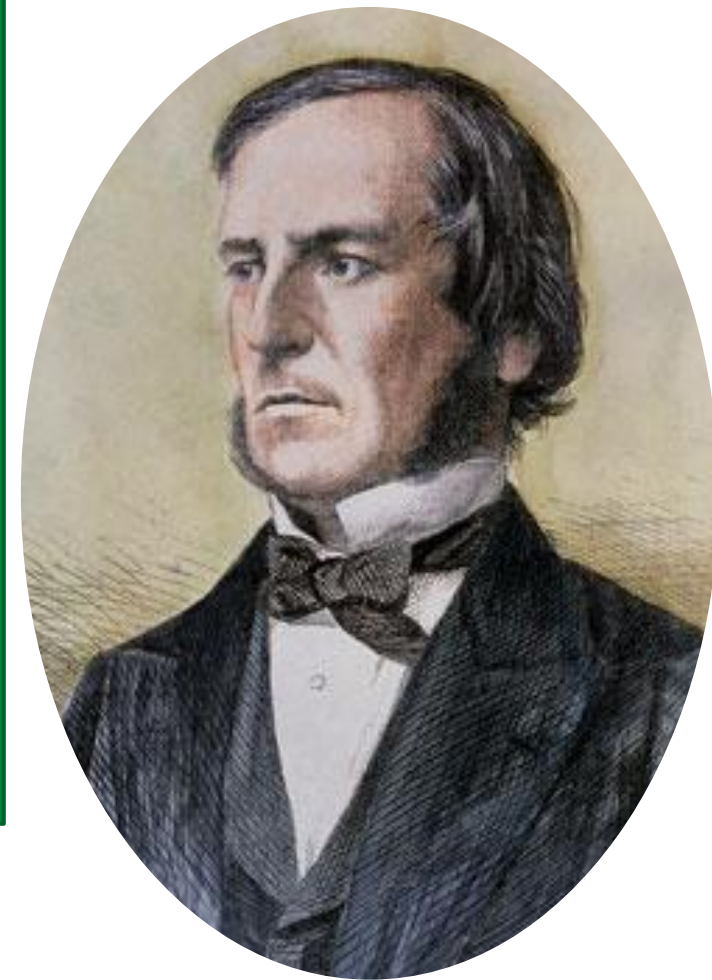

or

Для змінення цього порядку виконання логічних операцій використовують дужки.

Означення операцій над змінними логічного типу і властивості цих операцій сформулював англійський математик та філософ **Джордж Буль** (1815-1864). У 1854 р. вийшла його основна робота «Дослідження законів думки, на яких засновано математичні теорії логіки та ймовірності». У ній досліджується система, яку сьогодні називають «алгеброю висловлень» або «булевою логікою». Булева логіка стала основним математичним інструментом для створення комп'ютерів.

Логіка

- 1. Що таке заперечення логічного виразу?**
- 2. Що таке кон'юнкція двох логічних виразів?**
- 3. Що таке диз'юнкція двох логічних виразів?**
- 4. Яким є пріоритет виконання логічних операцій?**

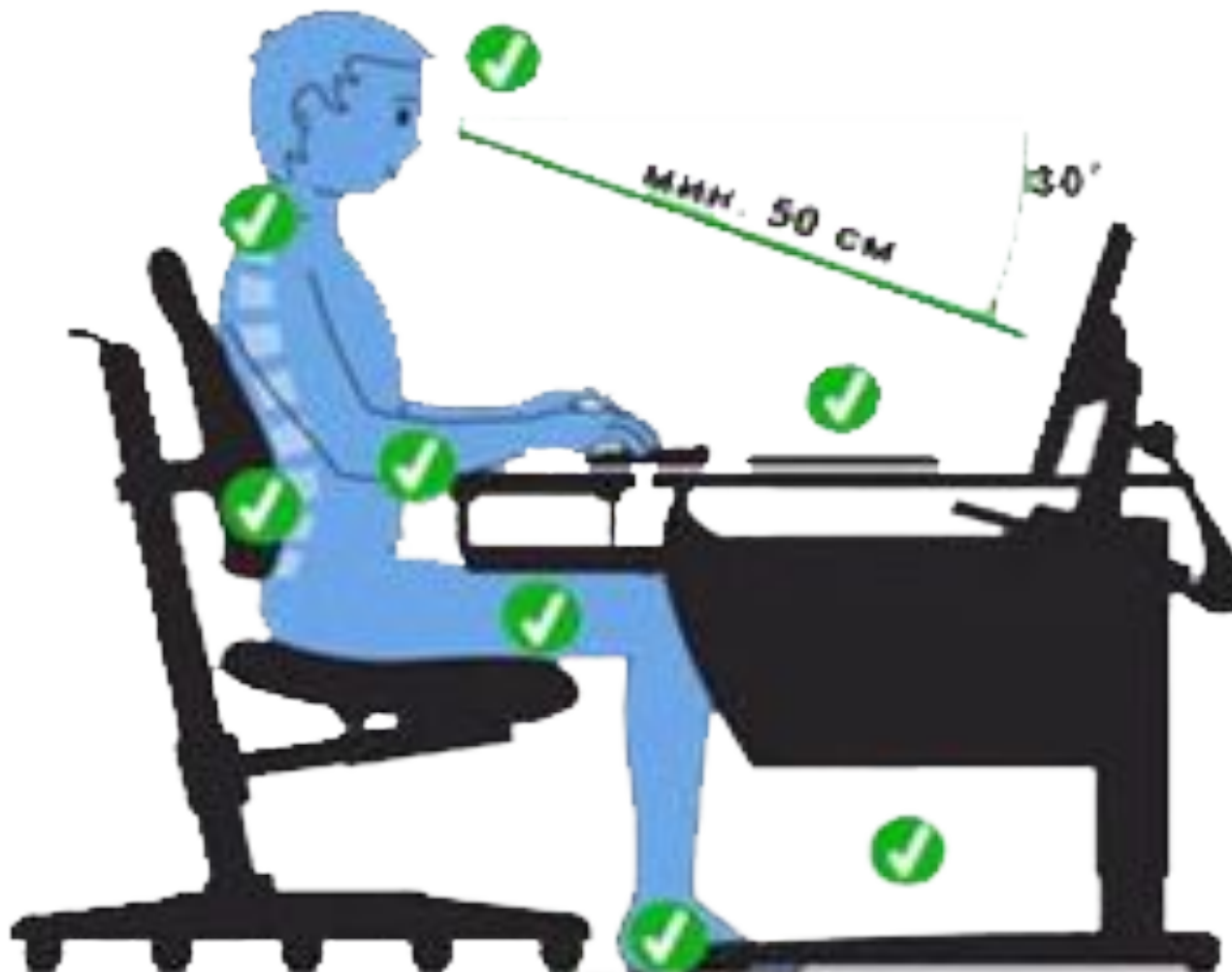

Фізкультхвилинка

Працюємо за комп'ютером

Й.Я. Ривкінд, Т.І. Лисенко,
Л.А. Чернікова, В.В. Шакоцько

ІНФОРМАТИКА

8

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!!!**

Free Pascal

python

Programming Language

Visual C++

Урок 34

РОЗДІЛ 6 § 6.2